

Lời giới thiệu

Con số ra đời từ bao giờ? Có lẽ đã từ lâu lắm, cùng với sự xuất hiện của loài người. Kể từ hình thức thô sơ ban đầu như thắt nút kết dây, xếp đá, vạch da cây ghi dấu cho đến khi hiện hình thành những con số huyền ảo, là cả một tiến trình phát minh kỳ diệu của loài người. Trong cuộc sống, con số thiết thiết phục vụ con người trong mọi hình thức sinh hoạt. Con số gắn bó với chúng ta từ thuở ấu thơ cắp sách đến trường, ê a học bản cửu chương với những phép cộng trừ nhân chia, tính nhẩm rồi lớn dần với những bài toán số tích phân, khi vào đời con số gắn liền với việc làm ăn và bao nhiêu là tính toán vừa thú vị vừa điên đầu, con số theo ta cho đến khi nhắm mắt lia đời: Hình như cùng với ngôn ngữ và tư duy, con số như một thuộc tính bất khả phân ly với con người, đến nỗi khó thể hình dung có ai đó sống mà tách rời với con số.

Tam Tạng Pháp Số là sách về những con số, nhưng là pháp số, số dùng trong Phật pháp, cụ thể là rút từ ba Tạng Kinh, Luật, Luận trong pho Đại Tạng. Sách lấy số làm Cương, lấy các điều liên quan đến số làm Mục, sắp xếp những thứ cùng loại với nhau từ số một đến số vạn.

Những số được dùng trong sách, ngoài những số có sẵn trong truyền thống văn hóa tôn giáo Ấn độ còn đều là những danh từ, danh số Phật pháp, giải thích giáo nghĩa nhà Phật: Ngoài những số cụ thể như tam quy, tứ đế, ngũ giới, lục căn, bát chánh đạo, thập nhị nhân duyên còn những con số có tính biểu tượng thuộc thánh giáo lượng như bát vạn tứ thiên trần lao, bát vạn tứ thiên pháp môn mà ta có cảm tưởng như những linh số có tính khai huyền.

Nguyên tác Tam Tạng Pháp Số 50 quyển do ban biên tập đứng đầu là Pháp sư Nhất Như, năm Vĩnh Lạc đời Minh, phụng sắc vua biên soạn. Đó là vào đầu thế kỷ 15, cụ thể là vào năm 1403.... Xin lược qua tiểu sử và hành trạng của Nhất Như Pháp sư dựa theo lời Tựa của cư sĩ Đinh Phúc Bảo: Sư quê ở Côi Khê, là người thông minh dĩnh ngộ vừa chăm học vừa học rộng, lại có sức nhớ dai, mọi kinh văn Đại, Tiểu thừa chỉ cần đọc qua một lần là nhớ như in, cứ như đã học từ kiếp nào. Sư xuất gia ở chùa Thượng Thiên Trúc Giảng Tự Tại Hàng Châu, là đệ tử của cao tăng Cụ Am Pháp sư, học được chánh truyền của thầy, bác thông giáo nghĩa, rất giỏi giảng pháp đặc biệt là giảng kinh Pháp Hoa. Sư có trứ tác Pháp Hoa Kinh Khoa Chú. Khoảng năm Vĩnh Lạc, sư nhận chiếu biên tu Đại Tạng, một việc làm rất quan trọng vinh dự và sau đó được cử làm Hữu Xiển giáo Ty Tăng Lục. Sư mất năm Hồng Hi nguyên niên (1425), được ban lễ tế tang.

Xin nói về phương pháp biên soạn Tam Tạng Pháp Số của nhóm biên tập do Nhất Như Pháp sư làm tổng tài. Những người trong ban biên tập trước đây cùng sư biên tu Đại Tạng, nay lại nối tiếp biên soạn Tam Tạng Pháp Số, một việc làm hẳn là rất cần thiết mà nhóm biên tập của sư cảm thấy như một công cụ soi sáng cho việc nghiên cứu Kinh tạng. Họ là những vị được tuyển rất kỹ, có thể nói là những vị thạc học xuất sắc nhất trong tầng giới thời bấy giờ. Phạm những danh từ nào có liên quan đến pháp số, hễ có trong Đại Tạng thì đều chọn hết, tổng cộng 1555 điều, giải thích kinh luận rất rõ ràng, chiết trung, dung hội quán thông rồi sắp xếp trật tự cứ như một sợi tơ

xuyên suốt xuyên suốt vậy. Phàm những chỗ sâu xa khó khăn trong kinh luận đều được diễn đạt bằng lời văn trong sáng, giản dị, dễ hiểu. Mọi trích dẫn từ kinh nào, luận nào, hoặc những sách nào đều được giảng và chú ngay dưới mỗi đề mục. Việc làm này rất chân xác, rất khoa học, khác hẳn những sách biên tập cầu thả của người đời Minh thời ấy, đặc biệt là những sách Nho gia. Riêng về kinh điển Đại, Tiểu thừa có những chỗ sai biệt, có khi cùng một thừa mà vì tông phái khác nhau nên có những thuyết giảng khác nhau. Gặp những trường hợp ấy, sách Tam Tạng Pháp Số đều trung dẫn đầy đủ số sai biệt của các nhà các phái rõ ràng, rành rẽ cứ như kê, đếm của báu trong nhà vậy. Để biên soạn sách Tam Tạng Pháp Số, nhóm Pháp sư Nhất Như, dù toàn là những vị đọc rộng hiểu sâu Đại Tạng, nhưng lại hết sức tuân thủ chính xác lời Thầy, tuyệt đối không dám khinh dị sửa đổi sách xưa, cổ bản, khác với thói tề thường trong sách Nho gia đương thời. Việc làm có tôn chỉ, có phương pháp, vừa nghiêm túc vừa khoa học chắc ảnh hưởng không ít đến 4 vị đại sư kiệt xuất sau này như Liên Trì, Tông Bá, Hám Sơn, Ngẫu Ích, là những vị có khả năng đọc hàng nghìn quyển Tạng kinh và có sức trí thuật rất đáng kể.

Sách Tam Tạng Pháp Số là một công trình giá trị, có lợi lạc rất nhiều cho những ai có tâm tu học Phật pháp, đặc biệt là những người sơ học khao khát muốn tìm hiểu chân lý nhưng vướng ngại nhiều khó khăn trong rừng kinh điển Phật học. Với những người này, Tam Tạng Pháp Số là kim chỉ nam, là ánh đuốc sáng soi đường trong đêm tăm tối, là cây cầu dẫn đến biển Giác diệu vời. Mừng thay, sách này được dịch giả Lê Hồng Sơn chuyển dịch ra Việt ngữ dưới tựa đề “Từ điển Tam Tạng Pháp Số”, bằng lời văn trong sáng, tế nhị, diễn tả trung thực nguyên tác, với tinh thần “tự tín suy minh tác giả tâm”. Điều này cũng dễ hiểu vì Lê Hồng Sơn là một nhà giáo tâm huyết, có nhân duyên đặc biệt với nhà Phật, từ có thời gian dài sinh hoạt Phật giáo, đắm mình trong câu kinh lời kệ, hẳn am tường không ít Phật lý và hưởng được nhiều hương vị đạo. Cái tư vị ấy bằng bạc khắp các trang dịch, như thể người nhà nói chuyện nhà. Và có cái thú vị của người trong cuộc mà vẫn không gián cách với người môn ngoại. Để dịch công trình này, Lê Hồng Sơn có công phu học vấn nội điển đã đành mà đặc biệt ông còn có tâm nguyện suốt đời vì đạo, cống hiến hết khả năng giúp đỡ đồng đạo... Hạnh nguyện ấy hẳn được chư Phật, Bồ Tát, Hộ Pháp hoan hỷ chứng tri hộ trì, giúp ông có nghị lực miệt mài tra cứu, phiên dịch, làm việc 8 giờ một ngày trong thời gian dài để hoàn thành công trình lợi lạc này và có thể xem đây như tấm lòng của kẻ hậu học đền đáp phần nào ân đức của các bậc cô đức, thiện tri thức tiền bối cách đây 6 thế kỷ. Dịch giả nguyện làm cây cầu nối chuyển giao tâm tình: “Xin đem tình người trước, Gửi những kẻ về sau” cũng là học tập Bồ tát tâm hoài của vô lượng kiếp thánh hiền đời trước. Công đức ấy, thành ý ấy thật rất đáng trân trọng.

Hi vọng sách này ra đời sẽ đóng góp thêm cho lâu đài Phật học nước nhà một viên gạch nền vững chắc trong nỗ lực Việt hóa Đại Tạng, một công trình lớn lao cần sự góp sức của nhiều người. Thiết nghĩ tác phẩm này rất có ích cho những ai thao thức, thiết tha tìm chân lý nhà Phật mà thiếu vốn chữ Hán, thiếu bản đồ chỉ đường. Dĩ nhiên, tác phẩm dịch thuật nào cũng không thể toàn bích nhất là chỉ với sức của một người. Kiến thức con người có hạn dù đã hết tâm để đền bù. Sách này hẳn còn những thiếu sót mong được chư vị thiện tri thức cao tăng đại đức chỉ chính. Hẳn đó cũng là tâm nguyện của dịch giả. Ở đây, chúng tôi chỉ xin đóng góp mấy ý kiến với dịch giả là nên

cố gắng chuyển sang tiếng Việt những thuật ngữ Phật học nếu có thể được và nên sắp xếp mục lục theo thứ tự A, B, C. (Hiện sách xếp theo số mục từ 1 đến hàng vạn). Và cần thiết làm bảng sách dẫn ở cuối sách để tiện cho bạn đọc tra cứu. Rất mong sách quý sẽ gặp được người hữu duyên và Phật pháp mãi trường tồn cùng nhân thế. Xin có mấy vắn ngẫu cảm:

一 千 隨 法
到 經 機 數 感
無 萬 佛 恒 題
端 心 典 說 沙 法
嚴 便 皆 大 理 數
書 是 方 因 妙 辭
禪 便 緣 玄 典,

Âm: Cảm Đề Pháp Số Từ Điển
 Pháp số hằng sa lý diệu huyền.
 Tùy cơ Phật thuyết, đại nhân duyên,
 Thiên kinh vạn điển giai phương tiện,
 Nhất đạo vô tâm tiện thị thiên.

Đoan Nghiêm thư

Tạm dịch:
Pháp số cơ man lý diệu huyền
Chẳng qua Phật dạy lẽ nhân duyên
Nghìn kinh muôn điển đều phương tiện
Chúng đến vô tâm ấy mới Thiên.

Ngày 25.11.2011- Phật lịch 2555

Nam mô A di đà Phật

Hậu học Đoan Nghiêm

Cẩn chí